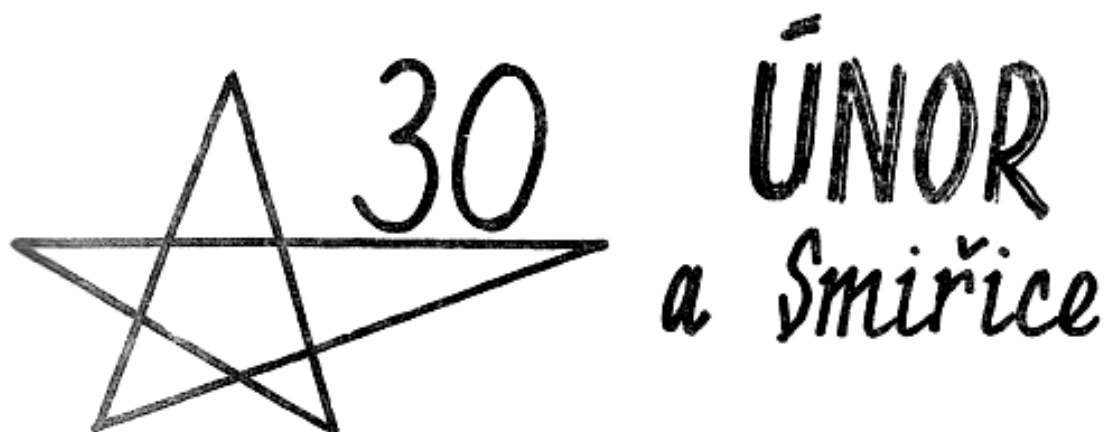

Smiřice, svým umístěním i historickým významem, jsou typické venkovské město, jehož rozvoj byl vždy spojen s postavením zemědělského okolí.

Blízká železnice a centrální umístění obce umožnilo její rychlý rozvoj v průběhu posledních staletí. Tento rozvoj zákonitě souvisel se vznikem ekonomické základny, kterou v našem případě představoval průmysl s rozsáhlá řemeslná výroba.

Mimo panský pivovar a Malburgovu výrobu lihovin zde vznikla Liebigova pila, cukrovar, cihelna, později rozsáhlý Voženílkův mlýn a Lefnarova pila s cikorkárnou. Tím byl posílen vliv dělnické třídy na život města.

K značnému počtu průmyslového dělnictva se připojil i velký počet dělníků, zaměstnaných ve středních i drobných řemeslnických provozovnách. Není možno zanedbat ani početnou skupinu zemědělských dělníků v přilehlých dvorech Holohlavy a Zderaz, a bezzemků z okolních obcí, kteří byli odkázáni na nádenické výpomocné práce.

Toto dělnické zázemí dalo možnost vzniku dobře organizovaného dělnického hnutí a umožnilo získat sociální demokracii silné postavení.

Po vzniku KSČ začíná tato strana nabývat na významu i v našem městě, její pozice byly značně posíleny nekompromisním postojem v r. 1938 a protifašistickým bojem v letech II. světové války.

Síla a postavení KSČ se po skončení války staly neotřesitelnými a ani únorové události jimi, přes reakční snahy, nemohly otřást, naopak, strana vyšla z tohoto střetnutí posílena a upevněna.

V politicky vyhrocené situaci začátku roku 1948 došlo i ve Smiřicích ke konfrontaci názorů a politických směrů.

Prvním signálem k zvýšení bdělosti a spojení pokrokových příslušníků našeho města byl projev předsedy vlády K. Gottwalda na Staroměstském náměstí. Sjezdu závodních rad, konaného den po tomto historickém projevu, se ze Smiřic zúčastnil Jaromír Kupka, zaměstnanec VČE a Josef Velda, úředník ze mlýna.

K manifestační stávce, vyhlášené 24. 2. na podporu požadavků sjezdu odborových rad, trvající 1 hodinu, se připojili i zaměstnanci místních závodů. V lihovaru, mlýně a na cihelně byl zorganizován společný poslech projevů vedoucích činitelů ROH.

27. února 1948 byl MNV informován o potřebě zřídit akční výbory a již 28. 2. byl tento výbor ustaven. V jeho čele byl zástupce KSČ, předseda MNV Karel Kutil. Členy byli zástupci dalších stran NF, ROH, JSČZ a SČSP. Téhož dne byl potvrzen okresním akčním výborem s ujal se činnosti.

První akcí bylo vydání „Prohlášení k občanstvu města“. Zde v 7 bodech žádá akční výbor o provedení očisty všech stran a organizací od živlů a skupin, ohrožujících klid a plnění zákonů vydaných Gottwaldovou vládou. O den dříve byl ustaven akční výbor v místním lihovaru a cukrovaru. Ustavení akčních výborů a jejich činnost se ve Smiřicích nesetkala s žádným aktivním odporem. Obě výzvy ÚV KSČ, vydané k občanstvu ČSR ve dnech 28. a 29. února 1948, byly přijaty s příznivou odezvou. Zejména výzva k dosažení 2 milionů členů KSČ. V poúnorových dnech se počet členů KSČ ve Smiřicích rozrostl, lze říci několikanásobně.

Protože nově přijatí členové nebyli vždy dokonale seznámeni se zásadami činnosti a práce KSČ, bylo zahájeno již v měsíci březnu školení, na kterém byli noví členové seznámeni s cíli a metodami stranické práce.

Jednou z prvních akcí zásadního významu bylo sjednocení všech tělovýchovných organizací, které proběhlo 28. března. Do jednotné organizace Sokol tak byly včleněny dříve působící organizace DTJ, Tenisový klub, Klub kuželekářů a Klub českých turistů.

První zásah do hospodářského života města byla reorganizace administrativního vedení velkostatku. Dřívější „Vrchní správa státních statků“ byla zrušena a bylo zřízeno „Ředitelství státních statků a rybníků“ s podřízenou organizací „Hospodářsko-technická kontrola pro čsl. státní statky v severovýchodních Čechách“.

Společenský život byl silně ovlivněn veřejnou celonárodní diskusí o nově připravované ústavě. Ze schůze dne 24. dubna vyšla řada podnětů a připomínek k obsahu nově připravované ústavy. Všechny tyto zpracované diskusní příspěvky byly předány komisi ONV v Jaroměři jako podklad pro připomínkové řízení v ÚNS.

Důstojně byl oslaven 1. květen 1948, první Svátek práce v Československu, pod lidově demokratickou vládou. Mohutný průvod s početnými alegorickými vozy vyšel ze Smiřic přes Holohlavy, Černožice, Semonice a Jezbiny do Jaroměře.

9. květen byl v tomto pro naši republiku tak významném a na události bohatém roce nejen dnem výročí osvobození ČSR, ale současně dnem vyhlášení nové ústavy republiky. Zde byla poprvé v našich dějinách ústavně zakotvena práva dělníků a rolníků, uzákoněna vláda dělnické třídy v duchu lidově demokratického zřízení vytyčeny zásady rozvoje naší republiky. Vyhlášení této ústavy 9. května vyslechla valná většina místních občanů na smiřickém stadionu. Projev předsedy vlády Klementa Gottwalda byl přerušován jásotem posluchačů.

V těchto dnech již probíhaly intenzivní přípravy na volby do Národního shromáždění. O naprostém vítězství nad reakčními tendencemi svědčí i to, že z 1.620 oprávněných voličů se pro jednotnou kandidátku NF vyslovilo 1.486, přičemž 134 voličů uplatnilo své volební právo mimo Smiřice.

Nadšení, které provázelo celé dění tohoto roku, se projevilo i v přípravě 1. pětiletého plánu. Byl předložen široký návrh na investiční výstavbu, zahrnující stavbu poštovní budovy, biografu, tělocvičny, jeslí, zbudování vodovodu a kanalizace. V tomto období měla být předlážděna i hlavní silnice vedoucí Smiřicemi. Přestože tato kumulace velmi nákladných akcí byla v dané době nereálná, lze konstatovat, že v průběhu dalšího období byly všechny tyto záměry za účinné pomoci občanů uskutečněny a dnes již všechna tato s nadšením plánovaná zařízení a s nimi i mnohé další fungují.

V tomto roce zřízené národní pojištění bylo ve Smiřicích uvítáno zejména staršími občany. Součástí specifika venkovského města byla totiž silná skupina zemědělských dělníků a tzv. nádeníků, kteří spolu se služkami bývali jen velmi zřídka pojišťováni svými zaměstnavateli. Tito lidé nabyli v r. 1948 právo na starobní důchod, čímž byla do určité míry vyrovnána sociální křivda dříve na nich páchaná.

Strhující elán a houževnatost pracujících byla dokumentována 28. října 1948 při oslavě Dne svobody. Zde byly hrdě ohlášeny výsledky plnění dvouletého plánu. Ze záznamů lze vyčíst, že všechny podniky plán vysoce překročily a že vstup do Gottwaldovy pětiletky bude provázen značnými hodnotami vytvořenými v nadplánu dvouletky.

Základ socialistického způsobu života položený v r. 1948 ovlivňuje od této doby život, růst i sociální strukturu našeho města.

Spolu s proměnou hospodářské základny došlo k postupným změnám i kulturní nadstavby. Ještě v roce 1955–56 bylo možno mluvit o Smiřicích jako o venkovském městě, majícím charakter průmyslové obce. Socializace zemědělství, intenzivní rozvoj zemědělských podniků v nejbližším okolí, přesun řemeslných dělníků do sféry dělníků průmyslových, to vše se odrazilo i na růstu kulturně-politických a sociálních nároků občanů.

V průběhu let byli i lidé velmi konzervativní přesvědčeni o životaschopnosti, lze říci dokonce vysoké vitalitě a výhodách socialistického systému výroby. Poválečná roztržitost tendencí a snah, zaostalost průmyslových podniků a určitá živelnost vývoje byla překonána a již první pětiletka a začátek druhé umožnil odstranit následky poválečného vyčerpání země.

I rozvoj města nabyl organizovaného a plánovitého charakteru. Společné iniciativě občanů, podpořené pomocí průmyslových podniků se podařilo za necelých třicet let vybudovat modernizovaný rozvod elektrické energie, zřídit vodovodní a kanalizační síť a vybudovat celou městskou komunikaci. Pro zlepšení podmínek předškolní i školní výchovy dětí byla přestavěna a rozšířena budova ZDŠ, společným úsilím byly postaveny moderní jesle a mateřská škola.

Město bylo rozšířeno o soustavu bytových jednotek a vybaveno moderními prodejny.

V rámci akce „Z“ bylo vybudováno moderní kino a loutková scéna. Pro zvýšení estetické úrovně byly zřízeny plochy sloužící názorné agitaci a renovován zpustlý zámecký park na moderní parkovou plochu. Při této práci bylo postupováno tak citlivě, že vzácné dřeviny byly uchovány a jejich umístění zvýrazněno zřízením parkových cest a odstraněním nežádoucích keřových porostů a buřeně.

Smiřice, jejichž poloha v labské nížině vytvořila podmínky pro nepřehledný systém kanálů, slepých ramen Labe a potoků, které zasahovaly do městské komunikace – ve Smiřicích bylo ještě v roce 1945 14 mostů a lávek – se vlastní prací občanů zbavily těchto zdrojů zápachu a komárů. V dnešní době probíhá zatrubnění bývalého mlýnského náhonu, který se vlivem růstu průmyslu stával pozvolna stokou.

Rychlý rozvoj města, které v roce 1975 oslavilo 700 let své historické existence, byl podpořen i spojením s blízkou a takřka organicky propojenou obcí Holohlavy. I zde lze doložit platnost zásady, že v jednotě je síla. Spojené vedení obou obcí vytváří vyvážené podmínky pro zlepšení životních podmínek občanů obou částí obce, společné ekonomické zájmy vedou ke společnému úsilí. První výsledky jsou zcela markantní – zbudování mateřské školy, vodovodu, kanalizace a úprava parku. Dále výstavba sportoviště, to vše bylo usnadněno právě sjednocením. I zde hmotný rozvoj jde ruku v ruce s rozvojem kulturním. Výchova člověka k vnímání kulturních hodnot je proces náročný a dlouhodobý. U nás jsme započali pořádáním koncertů a putovních výstav reprodukcí děl významných malířů, případně výstav grafických prací.

Po počátečním sporadickém zájmu, či spíše nezájmu, se zjišťuje, že tyto akce jsou navštěvovány stále častěji, a to obyvateli širokého věkového složení. Z toho vyplývá, že i generace, které ještě nebo již mají údajně o kulturní dění menší zájem, je možno zainteresovat v tom případě, že návštěva u starších generací není spojena s námahou cestování, u mladších velkou ztrátou času.

Z toho, co je možno na životě města, jeho rozvoji, výstavbě a zlepšení životního prostředí pozorovat, je zřejmé, že cesta nastoupená v únoru 1948 je cestou vedoucí k stále vyššímu životnímu standartu nejen u nás ve Smiřicích, ale všech občanů naší socialistické republiky.

Ing. Lubomír KUPKA, kronikář a muzejník

PERSPEKTIVY činnosti MěNV ve Smiřicích

Letošní jubilejní rok 30. výročí Vítězného února, 60. výročí událostí spojených se vznikem československého státu, 40. výročí mnichovské zrady a počátku okupace a konečně 10. výročí bratrské pomoci socialistických zemí v čele se Sovětským svazem proti kontrarevoluci se stal velmi dobrým ideovým podnětem ke zpracování socialistického závazku Smiřic na rok 1978.

V průběhu třech desetiletí, jež uplynuly od Února 1948, se uskutečnily v našem městě hluboké přeměny politické, hospodářské a kulturní, které historie v pamětních knihách nikdy předtím nezaznamenala.

Vysoce si vážíme uděleného vysokého státního vyznamenání prezidentem republiky v r. 1975 „Za zásluhy o výstavbu“, které nás nejen zavazovalo, ale povzbudilo do další, ještě aktivnější a účinnější práce pro naši stranu – celou společnost. Že naši občané nezklamali ani v r. 1976, svědčí udělené Čestné uznání II. stupně VČ KNV našemu městu za dosažení nejlepších výsledků v soutěži národních výborů v r. 1976. Rovněž v r. 1977 v soutěži na počest 60. výročí „O nejlépe ošetřované historické parky a zahrady“ obdrželi jsme čestné uznání od VČ KNV. Dále pak za soutěž aktivity veřejných knihoven k 60. výročí VŘSR získali jsme od předsedy VČ KNV čestné uznání.

Dosahované výsledky a udělená čestná uznání jsou nám povzbuzením do další práce, ale jsou to i ty nejlepší argumenty proti všem pochybovačům, nepřátelům našeho soc. zřízení, které ani dnes nemůžeme podceňovat.

I přes nesporné úspěchy a konkrétní výsledky je ještě mnoho problémů a nedostatků, které bude nutno ještě s větší důsledností, příkladností a aktivitou všech našich občanů za řízení všech orgánů cílevědomě řešit.

Na úseku práce státních orgánů v plnění opatření MěV strany v tomto volebním období pracuje v MěNV ve Smiřicích celkem 40 poslanců v 9 komisích a výboru lidové kontroly. Volební obvody jednotlivých poslanců jsou začleněny do 5 občanských výborů. Tyto výbory byly zvoleny v lednu 1977 na veřejných schůzích, pracují samostatně a staly se oporou MěNV.

V r. 1977 podařilo se zajistit k uzavření socialistického závazku ve výši 30.557 brigádnických hodin. Odpracováno bylo 55.143 brigádnických hodin, podařilo se vytvořit dílo v hodnotě 3,364.000 Kčs.

Kromě hlavních akcí byla provedena úprava prostranství – chodníky, sportoviště, výsadba zeleně, výkop pro kabel, obnova omítky na zvláštní škole, dopravní značení, dětské dopravní hřiště, demolice a pod.

V dodavatelské formě byla pozornost upřena na:

- a) výstavbu 84 byt. jednotek, které byly v r. 1977 předány do užívání
- b) výstavbu prodejny mléčných výrobků a masa, jako součást komplexní bytové výstavby, která nepokračuje v souladu s byt. výstavbou – termín předání do užívání – červenec 1978
- c) předání čistírny odpadních vod do trvalého provozu
- d) třetí etapu zatrubení mlýnského náhona.

Závody započaly s výstavbou závodu Pektin VČ. KOLI, připravuje se výstavba výpočetního střediska, byla provedena generální oprava potoka Jordán a provizorní panelová vozovka u stadionu.

Plánovaný rozvoj bytové výstavby v našem městě za poslední léta se postupně daří realizovat.

K 31. 12. 1970 činil stav rodinných domků včetně bytů celkem 851. Z tohoto počtu připadlo na rodinné domky 352 a na ostatní byty 499.

K 31. 12. 1977 je stav rodinných domků včetně bytů celkem 1.095. Z toho na rodinné domky připadá 393 a na ostatní byty celkem 702.

Hodnotíme-li tuto skutečnost od r. 1970 na jedné straně se srovnáním po roce 1970 až do konce roku 1977 na straně druhé, vzrostl celkem bytový fond města za necelých 7 let o 275 bytů. Tento celkový počet rozdělením představuje 41 rodinných domků a 244 bytových jednotek.

V rámci volebního programu města ve smyslu SÚP se v roce 1977 zahájila výstavba dalších 8 bytů pro ČSD s termínem dokončení v r. 1978. V letošním roce se počítá se zahájením další výstavby 48 bytových jednotek s termínem dokončení 1980. Celé sídliště gen. Govorova bude tím dokončeno a po r. 1980 bude mít celkem 240 bytových jednotek.

V r. 1979 je plánováno zahájení formou svépomoci výstavba 24 družstevních bytových jednotek, jejichž termín dokončení je plánován na r. 1981. Tento objekt bude obsahovat i některou obchodní vybavenost, o čemž v současné době probíhají jednání na úrovni zástupců jednotlivých podniků a organizací.

Z celkového tohoto počtu bytů obhospodařuje Bytový podnik Smiřice k dnešnímu dni 54 domů s 251 byty a s 20 nebytovými prostory. Z uvedeného počtu domů je 1 v Holohlavech, 14 v Černožicích a 39 ve Smiřicích. Na sídlišti gen. Govorova převzal Bytový podnik v r. 1976 36 bytů I. kategorie, v r. 1977 12 bytů I. kategorie. K těmto bytům byla převzata i nová olejová kotelna o výkonu 2,5 mil. kcal v hodině. Z této kotelny se dodává teplo i pro ostatní nově postavené domy SBD a podniků na sídlišti.

Z dalších bytů, které Bytový podnik spravuje, je 89 II. kategorie a zbývající část, tvořící téměř polovinu, jsou byty III. a IV. kat. Z velké části je tento bytový fond starší 60 let a vzniká tak velká náročnost na jeho udržování.

Na plnění jednotlivých úkolů a dosahovaných výsledcích v plnění volebního programu ve všech oblastech národního výboru, vytýčených XV. sjezdem naší strany a rozpracovaných v opatřeních MěV KSČ, se podílejí všichni naši občané spolu s místními závody a podniky.

Zejména výpomoc mechanizačními prostředky, dopravou i materiálovou pomocí, byla a v současné době je poskytována závodem Cukrovar, kde vedení závodu spolu se stranickou organizací i odborovými orgány mají ten nejlepší přístup a vztah při zabezpečování celospolečenských úkolů a rozvoje našeho města.

Rovněž tak i pochopení vedení závodu Velkovýkrmen pomáhá nemalou měrou zabezpečovat svými mechanizačními prostředky a zejména pak umožněním oprav našich dopravních prostředků v jejich mechanizačních dílnách, v plnění náročných úkolů volebního programu ve prospěch všech našich občanů.

Dále podle svých možností a potřeb národního výboru pomáhají plnit a zabezpečovat některé požadavky národního výboru závod VČ. lihovary a konzervárny, Dřevotvar, Výrobna krmiv, obchodní organizace Jednota, Agrostav a další.

Jaroslav PEŘINA, předseda MěstNV

ČINNOST ZO SSM Smiřice

Slavnostní členská schůze SSM hodnotila výsledky činnosti dosažené v roce 1977. Pracovní iniciativa a závazkové hnutí bylo motivováno II. sjezdem SSM a 60. výročím VŘSR.

Konkrétní hodnocení jednotlivých oblastí činnosti:

I. Ideově výchovná práce

V měsících únor až červenec se konalo politické vzdělávání. I nadále je nutno mu věnovat velkou pozornost, hledat zajímavější formy programu (promítání diapozitivů atd.).

Druhý ročník politického vzdělávání 1977/78 již začal v listopadu 1977. Je nutno poděkovat lektorům – mjr. Stránskému a s. Špryňarovi za vzornou přípravu přednášek.

Organizace pořádala několik akcí, např. „Večer maďarské populární hudby“, besedu s cyklistou Petrem Matouškem. Dále jsme se zúčastnili 2x hovorů s mládeží na téma „Dny, které otřáslý světem“ a „Volební program NF“, i když je nutno kriticky přiznat nepříliš velkou účast. V příštím období musíme zajistit větší propagaci mezi členy SSM.

Kladně je třeba hodnotit práci s. Fajmonové, která se starala o nástěnky ve městě i na klubovně.

Dobrou odezvu měla i dvě pásma v městském rozhlasu. Do budoucna je třeba zajistit pravidelné vysílání. Také jste jistě slyšeli nahrávku Čs. rozhlasu v mládežnickém pořadu Mikroforum, která byla vysílána v týdnu před II. sjezdem SSM.

Celá organizace se také zúčastnila významných oslav v našem městě, ať už se jednalo o májové oslavy, kde tvořila čelo průvodu nebo účast na slavnostním zasedání k 60. výročí VŘSR s položením věnců k památníku.

II. Kulturní a výchovná práce

Vydařila se nám oslava MDŽ v našem klubu, pomlázková zábava. V květnu jsme pořádali májovou veselici a sportovní odpoledne pro děti. Za tyto akce nám MěNV vyslovil poděkování.

V témže měsíci bylo také započato s pořádáním čajů. Při této příležitosti děkujeme ss. Fišerové, Čermákové, Knapové, Šámalovi, Rohlenovi a Krčíčkovi za pomoc při jejich pořádání.

V červnu hodnotila členská schůze práci SSM. Dále byl družební večer s brigádníky ze Slovenska, kteří strávili prázdniny na brigádě v konzervárnách v Černožicích.

V srpnu probíhaly v klubu mládeže taneční večery a taneční v texaskách.

V září byla pořádána taneční soutěž k 60. výročí VŘSR „O putovní pohár města Smiřic“. Zúčastnilo se jí skoro 100 párů z celé ČSSR.

Naše organizace také připravila čaje, ale pro malou účast bylo jejich další pořádání odvoláno.

Další akcí k 60. výročí VŘSR byla soutěž pro PO. Velice se pionýrům líbila a za její přípravu musíme poděkovat M. Rutarové a J. Čermákové.

III. Sportovní činnost

Významnou akcí bylo fotbalové utkání s „Mužstvem snů“, ve kterém hráli – skupina Plavci, F. R. Čech a další. Prohráli jsme 0:12.

Pro příští období bude nutno věnovat oblasti sportovní větší pozornost a od počátku roku se zaměřit na plnění festivalového sportovního odznaku.

IV. Pracovní iniciativa

Uzavřeli jsme závazek na 700 brigádnických hodin zdarma. Z toho 600 na dokončení výstavby a úpravy okolí klubu mládeže a 100 pro MěNV ve Smiřicích. V průběhu roku byl zčásti upraven terén za budovou, vymalovány všechny místnosti v I. poschodí, vyzděny okrasné zídky po bocích budovy atd.

Celkem bylo odpracováno 857 hodin, z toho pro MěNV 254. V průběhu roku jsme uspořádali 2x sběr železného šrotu a do sběrný odvezli 5.600 kg.

V. Činnost vnitrosvazová

V této oblasti jsou ještě nedostatky. Všichni členové se nezúčastňují schůzí, přestože účast na nich je jednou ze základních povinností.

Naše organizace má v současné době 47 členů, z toho 22 dívek. Věkový průměr se pohybuje kolem 23 let. Většina členů jsou studenti středních nebo vysokých škol. Tři členové – ss. Burešová, Klapka, Klimeš – jsou poslanci MěNV.

Podle zprávy z členské schůze SSM zpracovala

s. ŠTRÉGLOVÁ, učitelka ZDŠ Smiřice

MěKS pro Vás připravuje

únor:

- od 20. února bude v hale spořitelny probíhat výstavka prací žáků škol k výročí Vítězného února
- dne 28. února
 - Slavnostní pořad k 30. výročí Vítězného února
 - vystoupí dětský soubor MŠ Holohlavy „Sluníčko“
 - promítnut film „Zrození nového času“

březen:

- vyhlášení fotosoutěže
- vystoupení předních pražských umělců v pořadu „Nejkrásnější melodie“ (bližší termín bude včas oznámen)

duben:

- herci VČ. divadla Pardubice předvedou pro žáky ZDŠ pásmo „Život a dílo Boženy Němcové“
- pásmo na téma „1. let člověka do vesmíru“

! UPOZORNĚNÍ !

MěKS má zájem zahájit v září kurs šití. Jenže po dotazu na PKO a OKS Hradec Králové jsme zjistili, že ani jedno z těchto kulturních zařízení nemá pro velký zájem k dispozici lektorku. Obracíme se proto s prosbou na všechny šikovné švadleny a krejčovské, zda by neměly zájem s námi spolupracovat a tohoto úkolu se ujmout.

Bližší podrobnosti podá na MěNV s. Havelková, tel. 94 301.